

TEKST THIRAJANE AURORA, WWW.THIRAJANE.DK

ASSISI

– en pilgrimsby

Assisi er Italiens næstvigtigste kristne pilgrimsby. Siden 1200-tallet har mennesker hvert år valfartet til den lille italienske bjerglandsby for at mærke lidt af den mystik, der omgiver Assisi og dens berømte bysbarn: Den hellige Frans af Assisi.

Assisi, der er placeret i bunden af bjerget Subasio, ligger i den italienske region Umbrien nordøst for Rom, ca. 3-4 timers transport med tog og bus fra Rom. Byen er blevet verdenskendt på grund af Den hellige Frans af Assisi og hans kvindelige pendant, Den hellige Klara af Assisi, der begge er blevet helgenkåret i den katolske kirke. Begge fødtes ind i velhavende og privilegerede familier med rigdom og mulighed for et liv i overflod i stærk kontrast til den fattige samtid. Begge valgte de at opgive alt for at følge i Kristi fodspor som ydmyge og fattige tjenere. Hvert år rejser omkring 5 millioner mennesker til Assisi, der udover sine mange pilgrimssteder også er en yderst smuk middelalderby, hvor det nærmest føles, som om man træder ind i en tidslomme, når man går på de smalle gader langs de hvid-rosa stenhuse, og hvor der vandrer munke og nonner (eller brødre og søstre, som franciskanerne kalder sig) rundt i gaderne. Så uanset om man ankommer som pilgrim eller blot vil være turist, er det en oplevelse i sig selv bare at sidde på byens torv, mens man nyder en is, en pizza eller et glas vin.

DEN HELLIGE FRANS AF ASSISI

Født 5/7 1182. Død 3/10 1226.

Italiensk fødenavn: Francesco di Bernardone (moderen havde døbt ham Giovanni, da faderen var på forretningsrejse, men hans far, der var glad for det franske og Frankrig, hvorfra Frans' mor også kom, ændrede navnet til Francesco).

Frans var søn af den velhavende klædehandler Pietro di Bernardone, og hans mor Pica var en meget religiøs kvinde.

Piazza dei Comune

DEN HELLEGE FRANS AF ASSISI

Frans levede hele sin ungdom med druk og kvinder, inden han som mange mænd deltog i krigen mellem mellemklassen og de adelige. Dette medførte bl.a., at han sad som fange ét år i Perugia. Igennem forskellige oplevelser, som Frans havde som ung mand, begyndte han at fundere mere over livet og den måde, han levede på, og da skete der store forandringer med Frans. Han begyndte at se anderledes på verden og begyndte at tage sig af de fattige og de svage i samfundet. En af de mange historier Frans er kendt for, er kysset af den spedalske. På den tid, da Frans levede, var der mange, der blev ramt af spedalskhed, og folk var rædselsslagne for at blive smittet. Derfor blev disse syge udstyret med støjende stokke eller lign., der gjorde, at mennesker, der var i nærheden, blev advaret, når de kom gående. Historien fortæller, at en dag Frans er ude at ride, møder han en spedalsk. Den spedalske viger i første omgang uden om Frans, men på trods af sin indre modstand hopper Frans af hesten, putter en mønt i hånden på den spedalske og sætter et ordentligt kys direkte på den stakkel mands læber. Fra den dag dedikerede Frans sit liv til at tage sig endnu mere af de spedalske, og det var også deres kors – Tau-korset – som han tog til sig, og som i dag anses som et symbol på den franciskanske orden. Da Frans var ung, var San Damiano et lille, faldefærdigt kapel, hvis eneste udsmykning var et stort krucifix. På mange af sine gåture i oplandet gik han ofte ind og bad til gud i dette kapel.

En dag hvor han med stigende inderlighed havde gentaget sætningen: "Tal, Herre, thi din tjener hører!" flere gange, skete der pludselig det, at Gud svarede. Fra krucifixet lød en røst – kun mulig at høre for sjælens sans – der sagde: "Så gå da hen, Frans, og byg mit hus op, thi det er nær ved at styrte sammen!" Denne oplevelse var meget skelsættende for Frans, og han begyndte fysisk at bygge kirken op og senere også gennem sin mission at bygge den åndelige kirke op. Gennem sin voksende tro og dedikation til Gud og forfærdelsen over de oplevelser, han havde i byen med sult, spedalskhed, fattigdom og nødlidende mennesker og dyr, begyndte han at prædike i gaderne og give alt, hvad han ejede til de fattige. Dette bragte så stor frustration hos hans far, at Frans i et sammenstød på det offentlige torv gav alt (inkl. det tøj han stod i) tilbage til sin far og frasagde sig Pietro di Bernardone som far og fra da af kun anså Gud i himlen som sin far. I starten blev han anset som noget af en særling, når han gik rundt i gaderne og prædikede og tiggede for dagens brød. Men lidt efter lidt tiltrak han sig et større antal disciple for i 1209 at danne Franciskanerordenen. Betingelsen for at være med i ordenen er forholdsvis simpel. Man skal give alt sit gods til de fattige og tjene til dagens mad og ophold ved at arbejde eller søge almisser. Ordenens munkeløfte er Kyskhed, Lydighed og Fattigdom. Ordenen voksede sig hurtigt stor og spredtes ud i hele Europa (og siden videre ud i verden), lige som mange pilgrimme og nye brødre dukkede op i Assisi. Frans drog også selv ud på mis-

sionsrejser, og især er han kendt for sin rejse til Egypten, hvor han forsøgte at skabe forsoning mellem de kristne korsridere og de muslimske modstandere. Som den første lavede Frans krybbespillet, der den dag i dag stadig anvendes i mange kristne traditioner. Dette skete i dagene op til jul i 1223, hvor han på rejsen hjem fra Rom i byen Greccio ønskede at skabe Jesus-barnets fødsel i det fysiske med aktiv deltagelse fra byens beboere. Den 14/9 1224 fik Frans, på Alvernerbjerg, som den første stigmata med samtlige fem sår, dvs. i begge hænder, på begge fødder og i højre side, hvor Jesus efter sigende blev stukket med et spyd. Disse stigmata og problemerne hermed havde han i de sidste to år af sit liv. To år efter sin død blev han den 16. juli 1228 helgenkåret, og i 1230 var den store Basilica di San Francesco så færdigbygget, at hans jordiske rester kunne overføres dertil. Her ligger han stadig i krypten.

DYRENES HELGEN

Frans af Assisi huskes i dag især for sin store kærlighed til alle levende og lidende skabninger – både dyr og mennesker. Han sørgede altid for at forsvare dyrene i sine prædikener – de dyr, som han kaldte for sine „ydmyge små brødre“. Der findes flere historier om Frans og dyrene. Måske mest kendt er historien, hvor han taler med fuglene, og historien, hvor han taler med en ulv, som han får til at stoppe med at terrorisere en hel landsby ved at skabe venskab mellem byen og ulven. Derfor er han blevet dyrenes helgen.

efter de retningslinjer, som Frans talte om, at hun ønskede at leve. Natten efter Palmesøndag flygtede hun som 18-årig fra sit hjem og sin familie og blev som den første kvinde (og søster) optaget i den franciskanske orden i Porziuncolaen. Hendes familie var meget imod dette, og i første omgang søgte hun ly i et benediktinerkloster, men inden for kort tid flyttede hun og hendes søster Agnes, der havde valgt at følge i Klaras fodspor, til San Damiano. Forholdsvis hurtigt blev den kvindelige del af Franciskanerordenen kendt, og der kom flere og flere søstre til i San Damiano, ligesom der dukkede nye klostre op med søstre flere steder i Italien og i Europa. Søstre kaldte sig "De fattige søstre" og boede i San Damiano, indtil den dag, Klara døde. Fra 1219 indførtes klausur, og således lever de stadig den dag i dag. Klausur betyder, at de har valgt at leve uden anden kontakt med omverdenen end den, de får igennem de brødre, der er sat til at sørge for dem. Søstre levede, som brødrene, udelukkende af det, de kunne skabe (sy, spinde osv.), og de almisser, som de franciskanske brødre samlede ind til dem. De fattige Søstre kaldes nu også for klarisserne og bor i dag i Basilica di Santa Chiara inden for bymurene. Du kan se Klaras mumificerede krop, der ligger i kælderens under Basilica di Santa Chiara i Assisi. Både Klara og Frans levede meget spartansk og gjorde alt for at tugte den fysiske krop. Denne hårde behandling af kroppen med dårlig og små mængder af føde, gjorde, at Klara stort set var syg de sidste 28 år af sit liv.

TURIST I ASSISI

Det første du skal gøre, når du ankommer til Assisi, er at gå ind i byens turistinformation, der ligger på Piazza del Comune midt i byen. Her skal du bede om et bykort – dette kan fås på engelsk. Med dette i hånden kan du let finde rundt i Assisis mange gader og trapper. Generelt skal du være forberedt på, at der er megen gåen op og ned i Assisi. Hvis du skal opholde dig i byen i længere tid, som jeg har gjort, kan det også betale sig at bede om den pågældende måneds aktivitetsblad, så du kan se alle de aktiviteter, der er i byen, som man som turist ikke lige er opmærksom på. Dette gav mig mange smukke koncerter og oplevelser sidste sommer.

Basilica di San Francesco

Kirken, der er bygget til ære for den hellige Frans, er tre kirker, der er bygget oven på hinanden. Overkirken, Underkirken og Krypten. Alle tre meget forskellige fra hinanden. I krypten ligger resterne af Frans' krop i en stenkiste direkte under alteret i hhv. Under- og Overkirken. Især krypten er et særdeles velegnet sted at sidde i fordybelse; dog skal du være opmærksom på, at der er en konstant strøm af gående, og især på meget besøgte tidspunkter kan der være en del uro og støj af fødder og lav snak, selv om man skal være stille i alle kirkerne i byen.

I forbindelse med Basilica di San Francesco ligger Sacro Convento, som er det sted, der er «moderhuset» for de franciskanske brødre.

"Velsignet være du af Herren, thi han har udvalgt dig til at være et hjem og en bolig for alle dem, der i sandhed vil erkende og forherlige ham og give hans navn ære!"

Frans af Assisis sidste hilsen til byen Assisi, inden han dør.

DEN HELLEGE KLARA AF ASSISI

**Født 1193/1194. (fødselsår er forskelligt, afhængigt af kilde)
Død 11/8 1257.**

Italienske fødenavn: Cliara Scifi.

Klara var datter af Favorino dei Scifi, greve af Sasso-Rosso og en af byens adelige. Hendes mor, Ortolana, var en meget religiøs kvinde, der havde foretaget flere pilgrimsrejser til vigtige kristne steder.

DEN HELLEGE KLARA AF ASSISI

Klara var allerede fra en meget ung alder meget from og dedikerede en stor del af sit liv til fordybelse og indre samtaler med Gud. Hun søgte et andet liv end det planlagte med mand og børn, og gennem møderne med den prædikende Frans i gaderne og i San Rufino blev hun stærkt inspireret mere og mere klar over, at det var

Santa Chiara kirken med det berømte kors

Basilica di Santa Chiara

Dette er kirken, der blev bygget til klarisserne, efter at de flyttede fra San Damiano ved Klaras død. Biskoppen havde flere gange forsøgt at få Klara og hendes søstre til at flytte inden for bymurene, men Klara havde nægtet. Da hun døde, turde søstrene ikke længere bo uden for bymurenes sikkerhed. Det berømte krucifix, der talte til Frans, og som hang i San Damiano, mens Klara levede, hænger nu i sidekapellet i Basilica di Santa Chiara, hvor du også kan sidde og nyde klarisernes smukke sang til Lodi og Vesper hver dag. I kælderens ligger Klaras mumificerede krop, der efter sigende skulle være uden særlig meget forfald. Den er dog påklædt og med en maske over ansigtet. I kælderens kan du også se andre relikvier fra Klara og Frans' tid. Klarisernes hovedopgave er bøn for verden, og du kan lægge et ønske om en bøn i "bønne"-kassen. Det koster ikke noget, men jeg har nu altid valgt at putte lidt i for at støtte dem, da de stadig er dog afhængige af gaver og almisser.

San Damiano

San Damiano er kirken, som Frans og de første brødre byggede, efter at Frans havde fået "besked" fra Gud. Her flyttede Klara og hendes søster ind i 1212, og her levede klarisserne, indtil Klara døde i 1257. I dag bor der en gruppe af de franciskanske brødre, og stedet bruges især til at prøve nye brødre, så de kan se, om livet som franciskansk broder er noget for dem, inden de aflægger deres løfter. Her er en særlig pædagogisk Vesper, hvor den broder, der spiller musikken til tjenesten, sørger for at instruere i, hvilke sange der skal synges undervejs. Det er en smuk og ikke særligt stor kirke, og især ved højtid, om søndagen og om sommeren kan det være en fordel at komme forholdsvis tidligt, da kirken hurtigt fyldes op af både

lokale og turister, hvorfor dørene bagerst i kirken som oftest står åbne, så folk kan følge med udefra også.

Basilica San Rufino

En af de ældste kirker i byen og her, hvor Klara hørte Frans prædike, inden hun valgte at flygte fra sine forældre og tilslutte sig Frans og hans brødre. Kirken er opkaldt efter San Rufino, der var den første biskop i Assisi i det 3. århundrede, og som var ansvarlig for at konvertere Assisi over til kristendommen.

Eremo delle Carceri

Eremo delle Carceri er et lille munkelovest, hvor der tidligere boede en gruppe af de franciskanske brødre. Dette er bygget op omkring den hule, som Frans mentes at have brugt til at meditere i, når han søgte ensomhed og dyb bøn med Gud. I området omkring klosteret kan man se de andre brødres huler, og herudover er det også et fantastisk skovområde at gå rundt i. Der er ca. 4 km fra Assisi op til Eremo delle Carceri. Hvis du er i ok form, kan du sagtens gå derop, og ellers holder der taxaer klar i byen til at hjælpe dig.

St. Stefano-kirken

Dette er en lille kirke, der er kendt for, at dens kirkeklokker skulle være gået i gang uden hjælp fra menneskehænder, da Frans døde nede ved Porziunculaen. Den ligger ca. midt i byen, både i forhold til øst/vest og syd/nord.

Porziuncola / Basilica di Santa Maria Degli Angeli

Porziuncolaen (der betyder "en lille del af jord") er den lille kirke, som Frans og hans brødre boede omkring og brugte, mens Frans levede, og det var også her, at Frans valgte at dø, omringet af sine brødre. I dag er der bygget en kæmpe kirke op omkring Porziuncolaen, bestemt en oplevelse værd.

Porziunculaen

Andre smukke og inspirerende steder

Dette er blot nogle enkelte af de ting, der er værd at besøge i byen. Der er i alt 10 kirker inden for byen og fire lige rundt om byen. Herudover er der mange andre smukke og inspirerende steder, man kan besøge. Piazza del Comune, der er byens centrale torv. Minerva-templet, der nu er en Maria-kirke, men er skabt i resterne fra det gamle tempel, der stadig kan ses under byen. Rocca Maggiore, der er den borg, der ligger øverst i Assisi, og som har en fantastisk udsigt, hvis du kravler op i tårnet. Chiesa Nuova, som er en mindre og nyere kirke, der er bygget over det sted, hvor man mener, at Frans voksede op med sin familie.

TRANSPORT

Vejene i Assisi er forholdsvis smalle og de fleste steder ensrettede, så man kan godt komme ud på en mindre omvej, hvis man vælger at køre i bil inde i byen. Det letteste er at sætte bilen ved en af byens porte og så gå rundt i byen. Der kører også jævnlige små busser på to forskellige ruter inde i Assisi og en bus fra selve bjerglandsbyen Assisi ned til dalen og byen Santa Maria degli Angeli, hvor togstationen også er. Jeg har ikke selv brugt busserne internt i byen, men en billet til bussen mellem Assisi og Santa Maria degli Angeli (og togstationen) koster 2 euro og skal betales med lige penge til buschaufføren. Der er let adgang til taxa fra bl.a. Basilica di San Francesco, Piazza del Comune og Basilica di Santa Chiara.

TIDSRYTMER I ASSISI

Italienerne holder som andre sydeuropæere siesta midt på dagen. Som regel fra kl. 13 til kl. 16-17. Men vær opmærksom på, at selv om der står et tidspunkt, hvor de åbner, så er det ikke sikkert, at det er gældende. Enten holder man af italienernes afslappede stil, eller også gør man ikke. De fleste store supermarkeder har åbent hele dagen fra mandag til lørdag. Flere af de store kirker holder ligeledes siesta midt på dagen. Nogle fra 12-14, andre fra 12.30-14.30. Husk at tjekke, inden du tager af sted.

DEN DANSKE POET JOHANNES JØRGENSEN

Den danske poet Johannes Jørgensen (6/11 1866 – 29/5 1956) havde en stor betydning for Assisi, ligesom han også selv havde en stor kærlighed til byen. Han boede i flere lange perioder i Assisi, skrev bøger om Frans af Assisi og sine pilgrimsrejser i Frans' fodspor og fik i 1922 æren af at blive æresborger i Assisi. Den gade, hvor han boede, er opkaldt efter ham og hedder Via Giovanni Jørgensen (Giovanni er det italienske navn for Johannes). Her kan du se, hvor han boede, og der er sat en mindeplade op på huset, der ligger i den øverste del af byen tæt på Rocca Maggiore.

TAG DIG TID TIL AT MÆRKE DE FORSKELLIGE STEDER

Mit kendskab til Assisi og Frans af Assisi fik jeg igennem mit arbejde i en dyreværnsorganisation, hvor Frans hvert år blev fejret som dyrenes helgen. Efter at have læst lidt om ham blev

jeg "fanget", da hans glæde ved og kærlighed til naturen, dyrene og mennesket var et stort match til mit eget. Jeg har siden læst mange bøger om både Frans og Klara og har i flere år vidst, at jeg gerne ville af sted til byen. Denne mulighed opstod på magisk vis i starten af 2018, og jeg har det sidste år været privilegeret at tilbringe næsten 10 uger i Assisi, fordelt på tre rejser. På disse rejser har jeg fundet ud af, hvor vigtigt det er at tage sig tid til at mærke de forskellige steder. Den første gang jeg var i Assisi, havde jeg 14 dage. Dette gjorde det muligt for mig at tage den tid, jeg havde brug for til de fleste af stederne uden at stresse et stramt program igennem. Og de efterfølgende to rejser var på næsten fire uger hver, hvor jeg virkelig fik mulighed for at gå i dybden og lade Assisi komme helt ind under huden på mig, og hvor jeg kunne sidde flere dage på de steder, der betyder aller mest for mig. Det er min oplevelse, at Assisi ikke kan undgå at påvirke den besøgende. Uanset om man drøner igennem byens attraktioner på én dag eller man, som jeg har oplevet, har fire uger. Assisi efterlader et frø, og jo mere du tør sige ja og gå ind i oplevelsen, desto mere får du lov til at mærke den energi, der stråler igennem denne by, og lade dig heale af den.

Krypten i San Francesco kirken

Assisi har utrolig mange attraktioner, og der er meget at vælge imellem. At sige, hvad der er vigtigst, er nok forskelligt fra menneske til menneske. Uanset hvad du vælger at se, så er min anbefaling, at du tager dig tid til at sidde lidt i stilhed og ikke stresser igennem det. Men har du kun mulighed for et hurtigt besøg, så vil jeg klart anbefale at sidde lidt sammen med Frans i krypten under Basilica di San Francesco, høre klarisserne synge til Lodi eller Vesper i Basilica di Santa Chiara, mærke stemningen i San Damiano, hvor klarisserne boede, mens Klara levede, opleve Porziuncola'en inde i den store Basilica di Santa Maria Degli Angeli, og hvis du har tid og fysik til det, gå eller køre op ad bjerget og besøge Eremo delle Carceri, der ligger smukt, alene og majestætisk halvejs oppe ad bjerget Subasio. Pax et bonum – Fred og alt godt. 🕊️